

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyně Mgr. Janou Volkovou ve věci

žalobce: **T. C. H.**
státní příslušnost Vietnamská socialistická republika
t. č. pobytem ZZC Vyšní Lhoty 234, 739 21, Vyšní Lhoty

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra – Odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 6. 2024, č. j. OAM-565/BA-BA01-VL14-PS2-2024,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 6. 2024, č. j. OAM-565/BA-BA01-VL14-PS2-2024, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalobci se nepřiznává náhrada nákladů řízení.
- III. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný rozhodnutím o nepropuštění ze zařízení pro zajištění cizinců ze dne 21. 6. 2024, č. j. OAM-565/BA-BA01-VL14-PS2-2024 (dále jen „napadené rozhodnutí“), rozhodl tak, že je žalobce ve smyslu § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), nadále zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců. Ve smyslu § 46a odst. 5 zákona o azylu je doba trvání zajištění stanovena do 21. 10. 2024. Žalobce proti napadenému rozhodnutí brojil žalobou, ve které navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil.

II. Napadené rozhodnutí a související skutkové okolnosti

2. Krajské ředitelství policie Karlovarského kraje rozhodnutím ze dne 24. 4. 2024, č. j. KRPK-36603-21/ČJ-2024-190022, rozhodlo tak, že se podle § 124 odst. 1 písm. c) a e) zákona č. 326/1999, o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) žalobce zajišťuje za účelem správního vyhoštění. Doba zajištění cizince byla stanovena podle § 124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců na 60 dnů ode dne omezení osobní svobody.
3. Žalobce dne 25. 4. 2024 požádal o udělení mezinárodní ochrany.
4. Rozhodnutím o zajištění v zařízení pro zajištění cizinců ze dne 30. 4. 2024, č. j. OAM-565/BA-BA01-VL18_PS-2024, rozhodl žalovaný tak, že je žalobce ve smyslu § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců a že ve smyslu § 46a odst. 5 zákona o azylu se doba trvání zajištění stanovuje na 180 dní do 21. 10. 2024. S tímto rozhodnutím byl žalobce seznámen dne 30. 4. 2024.
5. Následně byl žalobce předvolán k pohovoru ve věci mezinárodní ochrany a vyzván k poskytnutí údajů k žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Pohovor a poskytnutí údajů se uskutečnilo dne 30. 4. 2024, jak vyplývá z protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany a dokumentu poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu z téhož dne.
6. Žalobce dne 20. 6. 2024 požádal o přezkum důvodů trvání zajištění. Dne 21. 6. 2024 žalovaný vydal napadené rozhodnutí, jímž o žádosti žalobce rozhodl tak, že je žalobce ve smyslu § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, nadále zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců. Ve smyslu § 46a odst. 5 zákona o azylu je doba trvání zajištění stanovena do 21. 10. 2024. Délku lhůty odůvodnil tím, že žalobce je „i nadále zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců, a to do dne 21. 10. 2024, jak bylo stanoveno původním rozhodnutím správního orgánu“.

III. Žaloba

7. Žalobce brojil proti tomu, že žalovaný nezohlednil individuální situaci žalobce. Napadené rozhodnutí představuje nepřiměřený zásah do rodinného a soukromého života žalobce. Ten je otcem dvou dětí, které podporuje, jeho péče je pro děti nepostradatelná.
8. Žalobce dále nesouhlasil s tím, že žalovaný žalobce zajistil, aniž by uplatnil zvláštní opatření dle § 47 zákona o azylu. Žalobce žalovanému sdělil adresu svého bydliště, ve kterém by se zdržoval, proto žalovanému nic nebránilo v tom rozhodnout o zvláštním opatření podle § 47 odst. 1 písm. b) zákona o azylu.
9. Žalobce dále brojil proti tomu, že žalovaný stanovil délku zajištění na maximální možnou délku trvání, tedy 180 dní. Odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2023, č. j. 9 Az 38/2024-50, podle kterého „ustanovení § 46a odst. 5 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném od 1. 7. 2023, umožňuje zajistit žadatele o udělení mezinárodní ochrany na maximální dobu 180 dnů. To však neznamená, že Ministerstvo vnitra může dobu zajištění

stanovit na tuto novou maximální délku pouze s odůvodněním, že řízení ve věci mezinárodní ochrany může dle § 27 odst. 1 písm. a) citovaného zákona trvat až šest měsíců“. Žalobce doplnil, že podle čl. 9 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU ze dne 26. 6. 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu, má být žadatel o mezinárodní ochranu zajištěn pouze co nejkratší dobu. Správní orgán proto nemůže bez podrobnějšího odůvodnění přistoupit ke stanovení doby zajištění na její maximální zákonem povolenou délku, která nyní činí 6 měsíců. Právě toto se však v posuzované věci dle žalobce stalo. Žalovaný délku zajištění odůvodnil pouze tím, že jde o maximální zákonnou délku zajištění a zároveň maximální zákonnou délku řízení o udělení mezinárodní ochrany. Délku zajištění však nelze zdůvodnit toliko tím, že žalovanému konkrétní délku zajištění umožňují zákonná ustanovení. Žalovaný měl stanovit kratší dobu zajištění a v závislosti na průběhu řízení o žádosti o mezinárodní ochranu pravidelně zkoumat, zda důvody zajištění trvají či nikoli. Žalobce shledal napadené rozhodnutí v části týkající se stanovení délky zajištění nesprávným a v rozporu se smyslem institutu zajištění.

10. Z uvedených důvodů žalobce navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil.

IV. Vyjádření žalovaného

11. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že je z napadeného rozhodnutí jasně seznatelné, z jakých podkladů správní orgán vycházel, jakým způsobem je hodnotil a k jakým závěrům jej tyto úvahy vedly. Správní orgán v napadeném rozhodnutí popsal skutkový stav a zdůvodnil, z jakých konkrétních a individualizovaných důvodů shledal naplnění podmínek pro zajištění žalobce v řízení pro zajištění cizinců stanovených v § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Žalovaný přezkoumatelným způsobem uvedl jednotlivé skutečnosti z předchozí pobytové historie žalobce, ze kterých vycházel, a které nenasvědčují tomu, že by se jednání žalobce mělo do budoucna zásadním způsobem měnit. V případě žalobce nelze přistoupit k uložení zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu. Proto navrhoval, aby krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V. Posouzení věci soudem

12. Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“) v zákonné lhůtě (§ 46a odst. 8 zákona o azylu).
13. O žalobě krajský soud rozhodl v souladu s § 46a odst. 8 zákona o azylu bez nařízení ústního jednání, protože žalobce jednání nenavrhoval, krajský soud uskutečnění jednání nepovažoval za nezbytné a žalovaný souhlasil s projednáním věci bez nařízení jednání.
14. Krajský soud se nejprve zabýval rozsahem přezkumu žaloby. Postupoval v souladu s požadavky rozsudku Soudního dvora EU ze dne 8. 11. 2022 o předběžné otázce ve spojených věcech C-704/20 a C-39/21, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid*. Z něho je nutno dovozovat, že správní soud je povinen při přezkumu rozhodnutí o zajištění cizince přihlížet i k vadám a nezákonnostem rozhodnutí, které zjistí sám, bez ohledu na námitky uplatněné žalobcem. V řízení o přezkumu rozhodnutí o zajištění cizince se proto s ohledem na specifika institutu zajištění *neuplatní* pravidlo soudního přezkumu v *mezích uplatněných žalobních bodů* (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) a správní soud je oprávněn, resp. povinen identifikovat případné další nezákonnosti zajištění (viz rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 21. 11. 2022, č. j. 34 Az 36/2022-32, č. 4439/2022 Sb. NSS). Tyto závěry lze vztáhnout na rozhodnutí o propuštění ze zařízení podle § 46a zákona o azylu, v uvedených intencích tak krajský soud přistoupil k posouzení zákonnosti rozhodnutí o nevyhovění žádosti o propuštění ze zařízení.

15. Žaloba je **důvodná**.
16. Podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu může ministerstvo v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.
17. Podle § 46a odst. 10 zákona o azylu *ministerstvo po dobu platnosti rozhodnutí o zajištění a o prodloužení doby trvání zajištění zkoumá, zda důvody zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany trvají. Ministerstvo při předání rozhodnutí o zajištění a o prodloužení doby trvání zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany poučí o jeho právu požádat o propuštění. Žádost o propuštění je žadatel o udělení mezinárodní ochrany oprávněn podat nejdříve po uplynutí 15 dnů ode dne nabytí právní moci posledního rozhodnutí ministerstva nebo soudu k zajištění, podle toho, které rozhodnutí nabylo právní moci později; to platí i pro podání opakované žádosti o propuštění.*
18. Krajský soud zdůrazňuje, že zajištěním cizince dochází k zásahu do jeho základního práva na osobní svobodu (srov. např. rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ve věci John proti Řecku ze dne 10. 5. 2007, stížnost č. 199/05, Rusu proti Rakousku ze dne 2. 10. 2008, stížnost č. 34082/02, Rashed proti České republice ze dne 27. 11. 2008, stížnost č. 298/07, a Saadi proti Spojenému království ze dne 29. 1. 2008, stížnost č. 13229/03), na něž odkazuje i čl. 52 odst. 3 ve spojení s čl. 6 Listiny základních práv Evropské unie a čl. 8 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 5. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 10/08, nebo ze dne 19. 7. 2022, sp. zn. Pl. ÚS 12/19). Je proto přípustné jen za striktně definovaných podmínek. Zajištění musí vždy sledovat vymezený účel a lze k němu přistoupit pouze tehdy, nemohou-li být v konkrétním případě efektivně uplatněna jiná dostatečně účinná, avšak mírnější, donucovací opatření. Musí být také stanoveno na nezbytně nutnou dobu.
19. V nyní posuzované věci je stěžejní námitkou to, zda žalovaný řádně odůvodnil, proč má být žalobce zajištěn do 21. 10. 2024. Krajský soud proto zkoumal, zda byla délka zajištění v napadeném rozhodnutí dostatečně zdůvodněna. Žalovaný v napadeném rozhodnutí vyslovil, že žalobce je „*i nadále zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců, a to do dne 21. 10. 2024, jak bylo stanoveno původním rozhodnutím správního orgánu*“. Z uvedeného tak jasně vyplývá, že v napadeném rozhodnutí jakákoli úvaha o délce zajištění chybí. Žalovaný toliko odkázal na odůvodnění rozhodnutí o zajištění ze dne 30. 4. 2024. Krajský soud proto zkoumal, zda žalovaný dostatečně vysvětlil, proč žalobce zajistil do 21. 10. 2024, alespoň v rozhodnutí o zajištění ze dne 30. 4. 2024. V něm žalovaný uvedl, že „*vzhledem k tomu, že jmenovaný může v průběhu správního řízení ke své žádosti o mezinárodní ochranu uvést i jiné důvody, nelze v tuto chvíli vyloučit, že jeho žádost bude nezbytně posuzovat standardně, tj. z hlediska případného naplnění podmínek § 12, § 13, § 14, § 14a i § 14b zákona o azylu. Proto stanovil správní orgán pro dobu trvání zajištění výše jmenovaného maximální zákonem stanovenou lhůtu 180 dnů, tedy v délce základní lhůty pro vydání rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany podle ustanovení § 27 odst. 1 písm. a) zákona o azylu, který tuto stanoví 6 měsíců*“. Odůvodnění délky lhůty tak bylo obecné a nijak nezohledňovalo konkrétní

okolnosti případu žalobce, navíc za situace, kdy žalovaný rovnou přistoupil k stanovení maximální zákonem předvídané délky zajištění.

20. Obdobnou situací se již zabýval Nejvyšší správní soud a v rozsudku ze dne 14. 3. 2024, č. j. 9 Azs 38/2024–50, vyslovil, že dle čl. 9 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU ze dne 26. 6. 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu, má být žadatel o mezinárodní ochranu zajištěn pouze po co nejkratší dobu. Žalovaný proto nemůže bez podrobnějšího odůvodnění přistoupit ke stanovení doby zajištění na její maximální zákonem povolenou délku, která nyní činí šest měsíců. Právě to se však nyní stalo. Žalovaný délku zajištění odůvodnil pouze tím, že jde o maximální zákonnou délku zajištění a zároveň maximální zákonnou délku řízení o udělení mezinárodní ochrany. U délky zajištění však nelze toliko argumentovat tím, že mu konkrétní délku umožňují zákonná ustanovení. Nejvyšší správní soud tak dospěl k jasnému závěru, že „*ustanovení § 46a odst. 5 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném od 1. 7. 2023, umožňuje zajistit žadatele o udělení mezinárodní ochrany na maximální dobu 180 dnů. To však neznamena, že Ministerstvo vnitra může dobu zajištění stanovit na tuto novou maximální délku pouze s odůvodněním, že řízení ve věci mezinárodní ochrany může dle § 27 odst. 1 písm. a) citovaného zákona trvat až šest měsíců*“. Právě takto nedostatečné odůvodnění obsahovalo i rozhodnutí o zajištění v posuzované věci. Stanovení lhůty 180 dní by nemělo vést tomu, že bude bez dalšího automaticky stanovena již v rozhodnutí o zajištění. Vhodnější postup je stanovit kratší doby zajištění, přičemž zákon umožňuje tuto dobu prodloužit, v konečné důsledku až na maximálních 180 dnů. Krajský soud nevylučuje, že v některých případech bude stanovení maximální lhůty v délce 180 dní nutné či vhodné. Za této situace je však povinností žalovaného uvést racionální a přezkoumatelnou úvahu, ze které bude seznatelné, co jej k tomuto postupu vedlo. Tato situace však v posuzované věci nenastala.
21. Jak již bylo uvedeno shora, žalovaný v napadeném rozhodnutí toto pochybení nenapravil, zbývající délku zajištění nijak neodůvodnil, nevysvětlil, zda a proč je zajištění do 21. 10. 2024 potřebné či nutné. Vady rozhodnutí o zajištění proto nezhojil a pouze v odůvodnění na rozhodnutí o zajištění odkázal. Vzhledem k tomu, že jak rozhodnutí o zajištění, tak napadené rozhodnutí jakoukoli přezkoumatelnou úvahu o délce zajištění neobsahují, krajský soud shledal námitku žalobce důvodnou a napadené rozhodnutí nepřezkoumatelným.

VII. Závěr a náhrada nákladů řízení

22. Krajský soud zrušil napadené rozhodnutí pro vady řízení spočívající v podstatném porušení ustanovení o řízení před správním orgánem podle § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Krajský soud se dále zabýval tím, zda je třeba věc žalovanému vrátit k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.) nebo toliko zrušit. Judikatura správních soudů se v otázce, zda v případě nezákonnosti rozhodnutí o zajištění soud toto rozhodnutí pouze zruší nebo zruší a vrátí k dalšímu řízení, liší. První linie judikatury vychází ze skutečnosti, že soudní řád správní neumožňuje soudu rozhodnutí správního orgánu pouze zrušit a nevrátit (srov. § 78 odst. 4 s. ř. s.; viz např. rozsudky NSS ze dne 5. 2. 2014, č. j. 1 Azs 21/2013-50, ze dne 27. 2. 2014, č. j. 6 Azs 19/2013-47, či výše citované rozsudky č. j. 4 Azs 228/2014-34, č. j. 10 Azs 41/2020-43, a č. j. 5 Azs 107/2017-28). S opačným postupem, kdy bylo rozhodnutí o zajištění pouze zrušeno a věc nebyla žalovanému vrácena, se lze setkat např. v rozsudcích ze dne 8. 2. 2021, č. j. 5 Azs 419/2019-49, ze dne 29. 5. 2019, č. j. 2 Azs 93/2018-68, nebo ze dne 21. 5. 2020, č. j. 7 Azs 417/2019-60. Krajský soud posuzoval nikoli rozhodnutí vydané z moci úřední, ale

jednalo se o rozhodnutí o žádosti žalobce – jakkoli bylo úzce navázáno na vlastní rozhodnutí o zajištění. Pokud by krajský soud napadené rozhodnutí o žádosti toliko zrušil, nebylo by jakkoli rozhodnuto o žádosti žalobce o propuštění. S ohledem na stále existující žádost proto musí žalovaný po vrácení věci soudem řízení o žádosti řádně ukončit.

23. Žalovaný tak musí bezprostředně po vrácení věci postupovat podle § 46a odst. 13 písm. c) zákona o azylu. Toto ustanovení sice situaci, kdy bylo zrušeno rozhodnutí o propuštění ze zajištění, výslovně neuvádí. Ale s ohledem na podobnost a stejná východiska žádosti o propuštění dle zákona o azylu a zákona o pobytu cizinců lze analogicky vycházet z § 127 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Dle něj *zajištění musí být bez zbytečného odkladu ukončeno rozhodne-li soud ve správním soudnictví o zrušení rozhodnutí o zajištění cizince, o zrušení rozhodnutí o prodloužení doby trvání zajištění nebo o zrušení rozhodnutí o nepropuštění ze zařízení; povinnost propustit cizince vzniká vyhlášením zrušujícího rozsudku*. Krajský soud má za to, že v posuzované věci je tedy na základě analogie se zákonem o pobytu cizinců třeba dospět ke stejnému závěru a cizinec musí být ze zajištění propuštěn vyhlášením zrušujícího rozsudku [§ 46a odst. 13 písm. c) zákona o azylu ve spojení s § 127 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců]. Pro úplnost krajský soud uvádí, že pro použití uvedených ustanovení není rozhodné, zda krajský soud zrušil napadené rozhodnutí z věcných či procesních důvodů. Touto otázkou se taktéž již zabýval Nejvyšší správní soud a v rozsudku ze dne 1. 11. 2012, č. j. 9 As 111/2012-34, uvedl, že *„jednotná interpretace čl. 5 odst. 4 Úmluvy a čl. 15 odst. 2 návratové směrnice, pokud jde o pojem „nezákonnost“, je zcela opodstatněná a odpovídá shora popsaným požadavkům evropského práva na stejný význam a rozsah základních práv a na zachování dosavadní úrovně ochrany. Ta je v případě práva na osobní svobodu jasně dána ustanovením čl. 5 Úmluvy, a proto pokud předmětné ustanovení, včetně související judikatury, vychází z nutnosti zohledňovat nejen hmotně-právní, ale i procesní normy, je třeba, aby z toho shodně vycházel i čl. 15 odst. 2 návratové směrnice. Jeho znění je navíc zcela jednoznačné a nijak v rámci použitého pojmu „nezákonnost“ nerozlišuje mezi porušením procesního a hmotného práva, stejně jako to nečiní ani čl. 5 odst. 4 Úmluvy*“.
24. S ohledem na shora uvedené závěry krajský soud neposuzoval další žalobní námitky týkající se zvláštních opatření. Napadené rozhodnutí nelze zrušit jen v části, kterým se stanovuje doba zajištění, proto je třeba zrušit napadené rozhodnutí v celém rozsahu. Vzhledem k tomu, že žalovaný věc nebude již věcně posuzovat, ale řízení ukončí a bude postupovat podle § 46a odst. 6, 13 písm. c) zákona o azylu, bylo by zkoumání, zda žalovaný řádně posoudil otázku zvláštních opatření, bezpředmětným.
25. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nebyl v řízení úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce byl ve věci úspěšný, náhradu nákladů řízení však nepožadoval a ani z obsahu soudního spisu nevyplývá, že by mu nějaké náklady vznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.

Ostrava 24. července 2024

Mgr. Jana Volková
samosoudkyně